

ВПЛИВ СИСТЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ АГРАРНОЇ СФЕРИ

Проценко Н. М., к.е.н., доцент

Харківський національний аграрний університет імені В.В. Докучаєва

У зв'язку з інтеграцією України в європейську спільноту виникає необхідність в прискореному підвищенні конкурентоспроможності агропідприємств підприємств, що неможливо без створення сучасної системи інформаційного забезпечення.

У ринкових умовах для прийняття виважених управлінських рішень потрібна економічна, у тому числі ринкова інформація. Сучасним сільгосптоваровиробникам необхідно чітко орієнтуватись у нормативної інформації, що характеризує досягнутий суспільний рівень виробничих відносин, володіти інформацією про попит, пропозиції і ціни на місцевих, регіональних, національних і міжнародних ринках, мати доступ до прогнозної інформації, яка дає змогу орієнтуватися в тенденціях розвитку виробничих, ринкових, суспільно-політичних ситуаціях. Проте, на даний час рівень інформаційного забезпечення не відповідає вимогам світового досвіду.

У сучасних умовах інформації відводиться роль каталізатора економічного розвитку, вона стає одним з економічних ресурсів. Інформація – це єдиний вид ресурсів, який не лише не виснажується, але і збільшується, якісно удосконалюється і в той же час сприяє найбільш раціональному і ефективному використанню усіх інших ресурсів, їх збереженню, а у ряді випадків розширенню і створенню нових. Тому нині інформаційна система має стати важливою складовою інфраструктури сільськогосподарського виробництва [1].

Реалії сьогодення чітко визначають, що у ринкових умовах можуть зростати лише конкурентоспроможні підприємства, тобто підприємства, яки мають можливість у поточний момент часу забезпечувати ефективну діяльність, підтримувати сталий розвиток та стійкі позиції на ринку через гнучке пристосування до змін зовнішнього середовища.

З другої половини ХХ ст. в розвинених країнах світу інформація перетворилася в певний ресурс економічного розвитку, загубилася чітка галузева технологічна приналежність, технології все частіше стали набувати міжгалузеве застосування [2]. Головним фактором

підприємництва стає інформаційний ресурс, що перетворився в безпосередню продуктивну силу.

Ще в 1996 році на сесії ФАО були сформульовані і прийняті основні положення сталого розвитку сільського господарства та сільських територій [3]. Стійке сільське господарство переслідує триєдину мету: економічну рентабельність, екологічне благополуччя, рівні соціально-економічні умови. Підвищення вимог до ефективного управління агропромисловим виробництвом в умовах реалізації концепції стійкої аграрної сфери обумовлює гостру необхідність отримання оперативної та достовірної інформації. Тому роль інформаційного забезпечення підтримки прийняття управлінських рішень на всіх рівнях ієрархії агропромислового виробництва різко зростає.

Серед факторів, що впливають на прибуток в аграрному виробництві (земля, капітал, праця), в сучасних умовах на перший план виступає інформованість. Саме інформаційний ресурс поряд з фінансовими, матеріальними, трудовими ресурсами формує вартість вироблених товарів і послуг.

Інформатизація є не тільки економічним, а й соціокультурним процесом. Інформатизація стає надбудовою над технологічним базисом, охоплюючи всі сфери життєдіяльності суспільства і викликаючи в них докорінних змін. Ступінь і рівень інформованості суспільства (на всьому ланцюжку ієрархічної драбини) в даний час стає одним з головних критеріїв успішності і просунутості суспільства.

Використання інформаційного ресурсу вирівнює конкурентні умови сільгосптоваровиробників, зайнятих в різних сферах бізнесу і які мають різний потенціал; товаровиробників в сільській місцевості та в місті.

Інформація, яку отримують аграрії, не тільки призводить до витрат, але, в той же час, збільшують економічний потенціал підприємства. При накопиченні необхідних інформаційних ресурсів, при витрачанні на це фінансових коштів виробники отримують додатковий прибуток, що дозволяє економити інші ресурси, тобто вирішується проблема ресурсоекономії [4].

Проте, варто відмітити, величезна кількість інформації щодо ресурсів і технологій, що нав'язується аграрному виробництву через засоби масової інформації, не завжди є об'єктивною та науково обґрунтованою, а це в багатьох випадках призводить до негативних наслідків для сільськогосподарських підприємств.

Аграрний сектор завжди відрізнялися істотними особливостями, багато з яких збереглися до цих пір, тому при створенні системи інформаційного забезпечення необхідно враховувати деякі з цих особливостей:

- ✓ обмеженість галузевих фінансових ресурсів;
- ✓ підвищені ризики господарської діяльності через високу залежність від природних факторів;
- ✓ територіальна відособленість;
- ✓ сільський менталітет.

Ці особливості, з одного боку, викликають гостру необхідність створення галузевої системи інформаційного забезпечення, з іншого боку, свідчать про те, що власні сили сільгосптоваровиробників вкрай обмежені.

Для забезпечення конкурентоспроможності української сільсько-господарської продукції на світовому ринку треба провести переозброєння підприємств на базі масових інформаційних технологій. Це завдання не з простих, рішення якої вимагає великих інвестицій.

Тому аграрна система інформаційного забезпечення може існувати і динамічно розвиватися тільки при істотній допомозі з боку держави, а також більш потужних організацій інших галузей та сфер.

Таким чином, створення системи сільськогосподарського інформаційного забезпечення є одним з методів впливу держави на підвищення ефективності аграрного виробництва. Виходячи з цього, вкладення коштів в розвиток цієї системи повинне розглядатися як вигідне інвестиційне вкладення в економіку усієї країни.

Література.

1. Аграрна реформа в Україні / П.І. Гайдуцький, П.Т. Саблук, Ю.О. Лупенко та ін.; За ред. П.І. Гайдуцького. – К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – 424 с.
2. Анисимова О. С. Аграрная политика и стратегия развития сельских территорий: опыт стран ЕС / О.С. Анисимова // Никоновские чтения. – М.: МСХА им. К.А. Тимирязева, 2011. – № 16. – С. 209–210.
3. Ровинская Т. Информационное общество: теория и практика. / Т. Ровинская // Мировая экономика и международные отношения. – 2010. – № 9. – С. 81.
4. Перебийніс В.І., Світлична А.В. Удосконалення системи управління сільськогосподарським підприємством у ринкових умовах / В.І. Перебийніс, А.В. Світлична // Економіка АПК. – 2009. – № 7. – С. 17-24.